

QUÆSTIO XLIV.

SUMMARI A.

Ex CLARO.

Filia dotata instituta sola dote sua, an tanquam præterita rumpat testamentum.

Ex Additionibus.

*Filiis familiis aequo, ac filiis, instituenda ad hoc ut præterita non reddit testamentum nullum.**An sufficiat, filiam instituire in dote.*

Sed hic occurrit alia quæstio. Pone, pater dotavit filiam: deinde condidit (a) testamentum, in quo ipsam filiam instituit in sola dote sua, namquid talis institutio valebit, an autem filia tanquam præterita (b) poterit impugnare testamentum? Cum enim dos non effet amplius in bonis patris, sed venires in primis detrahenda, tanquam a's alienum, videtur in effectu potius præterita, quam instituta. Contrariam tamen opin. scilicet quod (c) imo possit pater filiam in sola dote sua instituire, tenuit gloss. ordinaria, qua' ad hoc semper allegatur, in l. 3. §. sed utrum, in verboperatione, ff. de minoribus, que in hoc est communiter approbat, ut dicit Bertrand. conf. 183. post n. 41. lib. 9. in 2. part. Et ita magis communiter concluditur, ut ait Alexand. conf. 177. n. 11. lib. 2. Ita etiam communiter teneri affirmat Imola in Raynus. n. 9. quem refert Joan. Dilect. de arte testandi. iii. cap. 5. n. 2. Alexand. in 1. pater filium, in principe, n. 7. ff. ad l. Falcid. Hanc etiam opin. dicit esse communem Gulielm. de Bened. in 1. part. repet. cap. Raynus fol. 171. n. 11. Alexand. conf. 168. post n. 11. libr. 2. & conf. 176. n. 13. eod. vol. Guido Pape conf. 3. n. 6. & conf. 58. n. 1. Jaf. in Authene. novissima. n. 46. C. de morte. testam. Berous in cap. Raynat. n. 133. & seq. & dicit Specul. de instru. edit. 8. it autem. vers. Sed super forma, quod ita observatur de generali confutetudo. Subdit tamen glossa, quod cum cautela illam instruat duodecim imperialibus, una cum dote, ut secundum omnium opin. valeat testamentum: & hoc est iudicio meo tuius. Et ita etiam de facto observari attestatur Bartol. in d. & sed utrum in finalib. verbis, quem refert Jaf. in d. Auhem. novissima. n. 15. Alter. in d. 5. sed utrum. n. 4. & 5. ubi etiam dicit, quod ita commun. tenetur. Et ita servando evitabis omnes difficultates.

ADDITIONES.

(a) *Ende condidit testamentum.* Hic cadit pulcherrima dubitatio: nunquid flante statuto exclusa filias dotatas quamvis superius masculos, si pater condidit testamentum, & instituit filium masculum heredem, filia autem dotata præterita: an mortuo filio instituto, filia uti præterita poterit dicere testamentum nullum: quod sic, communem dixi in collect. mes commun. opin. in verbis. statutum, lib. n. 49. ubi etiam masculos institutos haud potest adire hereditatem patris ex testamento, gendebo dubio rupti testamenti. Idem neque filia sumotor vivente fratre non transmittit nisi succedendi, flante predicto statuto. GIACH.

(b) *Præterita.* Et quod testamentum, in quo filia vel neptis est præterita, fulminatur, quod omnia in ipso testamento disposita, hereditatem institutione excepta, etiam res pte. prælegatorum relatorum hereditibus institutis, communem dixi in collect. mes commun. opin. in verbis. testamentum n. 27. Item quod filia præterita existentibus masculis, licet haud possit dicere testamentum nullum: tamen deficiens quod possit, communem dixi in collect. commun. opin. in verbis. filia. n. 4. Item quod filia dotata a statuto exclusa per agnatos masculos, si sit præterita, quod haud possit dicere testamentum nullum, neque pte. honorum possessionem: communem, & magis communem dixi ibid. n. 8. verum quod rumpat testamentum, quando extraneus est institutus, communem dixi ibid. n. 19. GIACH.

(c) *Quod imo possit pater filiam in sola dote sua instituere.* &c. I Filiam familias aequo, ac filium, instituendam esse ad hoc, ut præterita non reddit testamentum nullum, communis opinio est, restante Claro nostro supra q. 42. num. 6. Michaele Graffo lib. 1. recept. senten. §. testamentum. q. 36. num. 5. Idque si locum haberet non solum in filia soluta, sed etiam maritata, dotata, & via. Nam & illam instituendum esse latenter in dote data, post Claram hic nostrum, & ab eo citatos, tenet Graffus d. quæst. 36. num. 6. & Thadeus Piso lib. 2. varior. refol. c. 6. num. 4. Plerique tamen tatus esse existimant si ultra dotem in aliquo modo, puta in quinque foliis, filia instituatur, quod latius persequitur Johannes Dilectus Duran. in tract. de arte testandi, ist. 3. cauel. 5. num. 2. HARVE.

QUÆSTIO XLV.

SUMMARI A.

Ex CLARO.

1. *Testam. amittitur etiam præteritione filii posthum.*
2. *Et quid si posthumus ipso vivo testatore decedat.*
3. *Et quid si nascatur in sexto, vel octavo mense.*

Ex Additionibus.

1. *Posthumus heres necessario instituendus, ne testamentum illius præteritione rumpatur.*
2. *Ratio dubitandi.*
3. *Ratio decidendi.*
4. *Quid si posthumus vivo testatore decedat.*
5. *Et quid si tempore illegitimo nascatur.*
6. *Et quid si ex facta matris uteo sit editus.*
7. *Mens. & intellectus I. annulus, 132. §. ultim. ff. de verb. significat.*
8. *Conditio in forma specifica debet verificari.*

Sed ergo ex supradictis firmo conclusio, quod testamentum, in quo filius in potestate reperitur (a) præteritus, est ipso jure nullum: quia quidem locum habet, non solum in filio, qui tempore conditi testamenti jam natu' est, sed (b) etiam in posthumo, scilicet in eo, qui tempore conditi testamenti non dum erat natus, vel testator ignorabat cum natu' esset, vel putabat eum esse mortuum, & in hoc nulla est inter Doctores controversia.

Sed pone, (c) quod hujusmodi posthumus vivo testatore decedat, nunquid auctio testamentum propter illius præteritionem erit nullum? Resp. quod de rigore juris civilis testamentum remaneat nullum, sed de aquitate prætoria reconveniatur. Text. est in l. posthum. ff. de iusto rupio. & est communis opin. (d) ut dicit Imol. in d. l. posthumus n. 2. & in d. l. filio præterito, post n. 60. & n. 63. quem refert Corn. conf. 176. in litera L. libr. 2. Jaf. in leg. si quis eum. §. ff. suo testamento. n. 8. ff. de vulga. Exx. hoc sequitur, quod ex hujusmodi testamento non potest adire hereditas, sed tantum peti bonorum possesso, ita firmant communiter omnes, ut dicit Corn. in d. conf. 176. in litera L. in s. quod nota, quia est unus ex causis, in quibus etiam hodie est necessaria bonorum possesso. Faciunt, que dixi supra quæst. 43. vers. Sed quid si iste (e) posthumus nascatur in sexto, vel octavo mense, nunquid ejus nativitate rumpatur testamentum? Respond. quod non. (f) talis enim filius naturaliter vivere non potest. Ita determinatur a Doctoribus magis communiter, ut dicit Socin. jun. conf. 35. num. 12. & seq. lib. 2. merito non rumpit testamentum. Est enim vera juris conclusio, quod filius, qui, licet natu' sit, naturaliter tamen vivere non potest, non rumpit testamentum. Et hanc dicit esse communem opin. Socin. jun.

in

Liber III. §. Testam. Quæst. XLVI.

in d. conf. 35. num. 15. Sic enim videamus, quod partus immaturus, & qui secundum judicium obfetricum non potest vivere, habetur pro non nato, & ei succidi non potest, secundum magis communem opin. ut dicit Crav. conf. 210. n. 5. Eademque ratione hujusmodi partus immaturus, qui secundum judicium obfetricum vivere non potest, non excludit subfutatum, neque facit deficerre conditionem fideicommissi. Ita communiter tenetur, ut dicit Socin. conf. 275. num. 2. lib. 2. quem refert Parif. conf. 56. n. 9. lib. 2. Hanc etiam dicit esse communem opin. Socin. in leg. cum avus n. 110. ff. de cond. & demonst. quem refert Cravet. in d. conf. 210. n. 6. Et dixi secundum judicium (g) obfetricum: quia in hoc an partus naturaliter vivere posset, vel non, standum est iudicio ipsorum obfetricum, tanquam peritum in arte; ut dicit Bartol. in l. Gallus in princip. in finalibus verbis, & est communis opin. ut attestatur Parif. in conf. 56. n. 11. & n. 22.

(g) *Obfetricum.* Item quod obfetrices cognoscere possint, an partus sit natu' in termino, vel non: commune vide per Car. Paris. d. conf. 56. sed post n. 22. & dixi in mea collect. commun. opin. veri. obfetrices n. 1. GIACH.

QUÆSTIO XLVI.

SUMMARI A.

Ex CLARO.

1. *Clausula codicillaris an sustinet testamentum nullum ex causa præteritionis.*
2. *Et quid si posthumus fuerit ignoranter præteritus.*

Ex Additionibus.

1. *An clausula codicillaris sustinet testamentum nullum ex causa præteritionis.*
2. *Et quid si posthumus à testatore fuerit ignoranter præteritus.*
3. *In testamento militi que clausula tacita insit.*
4. *Quoniam legata à posthumo ignoranter præterito non debeatur.*
5. *Donatio iner' vivos potior fideicommissio.*
6. *Edem donatio nascititate filiorum revocatur,*
7. *Sententia l. 1. C. de Codicillis.*
8. *Parif. sicut: codicillus simpliciter facere, & clausulam codicillarem apponere.*
9. *Testator alienam sobolem sue antepone voluisse non presumatur.*
10. *Sermone generali quid contineri intelligatur.*
11. *Commune parentum votum quod.*
12. *Confiducratio l. qui jure militari. 7. ff. de testamen. militari.*

Quarto: tu feis, quod clausula (a) codicillaris sustinet testamentum nullum in vim codicilli, ita quod haeres, qui succedit ab intestato, ceterum rogatus restituere hereditatem per fideicommissum haeredi scripto. Pone, (b) quod in testamento, in quo filius est præteritus, fit inserta clausula codicillaris, nunquid eo' cau' non obstante præteritione, sustinebitur testamentum? Responde. gloss. in d. Autb. ex causa, in gloss. ff. tenet, quod ubi testamentum est nullum ex causa præteritionis, clausula codicillaris nihil operatur. Et hanc opin. gloss. dixit esse communem Signo. conf. 171. n. 4. & potest esse, quod suo tempore habeat effet communis opin. sed si considerent auctoritates DD. qui scripserunt usque ad nostra tempora, proculdubio contraria opin. est magis communis: & ideo dicit Alexand. conf. 26. n. 5. lib. 1. & conf. 142. n. 4. libr. 2. quod illam gloss. damnant communiter DD. Tenenda (c) est ergo contraria opin. quod scilicet testamentum etiam hoc causa sustineatur in vim codicilli: & quod filius præteritus censeatur gravatus virtute clausulae codicillaris, restituere per fideicommissum hereditatem illi, qui est scriptus haeres in testamento, quam quidem opin. sequuntur communiter Scribebentes, ut dicit Parif. conf. 30. n. 11. lib. 3. Et iam dicit effe communem Bal. conf. 391. n. 4. lib. 3. quem refert Tiraquel. in repet. l. si unquam. in verbo. Donatio largius, n. 273. Cum. conf. 126. circa princ. Jul. Clar. Senten. Præl. Cris. Tom. I.

xandr. conf. 41. num. 5. in fin. libro 1. & conf. 86. num. 8. lib. 3. & in d. Aubem. ex causa, post num. 13. Guilielm. de Bened. in 1. parte repet. c. Raynatus, fol. 205. num. 242. Dec. in d. l. posthu. C. de conuatab. in 1. lectura. num. 10. in fin. & post num. 11. versic. Secunda est principalis, & conf. 228. num. 2. & seq. & conf. 242. num. 2. & seq. & conf. 569. num. 2. & conf. 490. post num. 10. vers. Similiter non obstat, & conf. 671. in fi. Curt. jun. conf. 148. numer. 10. & in d. Aub. ex causa, n. 69. Socin. jun. conf. 107. n. 24. lib. 1. Zuccard. in repet. d. l. posthu. n. 120. Et haec conclusio est maxima effectus: quia licet dispositio Auth. ex causa, non obstante præteritione, sufficit legata, & fideicommissa etiam universalis, ut dixi infra qu. 44. in principio: non tam sūstinet infituationem hæredis; & nunc pendet causa de facto, in qua testator condito testamento filium præterit, & infiniti hæredem extrancum, quem gravitat per fideicommissum, hereditatem alteri restituere, & ipsi testamento apposuit clausulan codicillarem, prout communiter fieri solet: modo filius præteritus rumpit testamentum, heres scriptus petit sibi restituiri hæreditatem virtute clausula codicillaris: fideicommissarius petit illum sibi restituiri virtute fideicommissum universalis: ex dispositione Auth. ex causa, & adhuc sub Justice his est.

Et haec quidem communis opin. satis de plano procedere videtur in præteritione filii jam nati. Cum enim testator ipsum scienter præteriter, non videtur dubitandum, quin clausula codicillaris ex aperto mente defuncti operetur, ut testamentum non obstante præteritione sustineatur. Et hanc dicit esse magis comm. opin. Scribentium Soc. jun. 2. conf. 29. num. 7. libr. 3. Sed quid in posthuo, scil. in eo, qui natus est post mortem testatoris, qui tamē nesciebat uxorem suam esse prægantem, vel in eo, qui natus est post conditum testamentum, vel (licet natus esset ante testamentum) testator ignorabat (d) eum natum esse, vel putabat eum mortuum: nunquid hoc casu clausula codicillaris (e) operabitur, ut non obstante eius præteritione testamentum valeat, & filius præteritus teneatur hæreditatem restituere hæredi scripto in testamento? Respond. haec ardua quæsto, in qua DD. in variis sententiis adeo divisi fuerunt, ut aliquando male discerni posset, quia opin. esset magis communis, teste Curt. jun. in d. Aub. ex causa, num. 70. & Dec. conf. 499. infra allegando, & in primis multi tenuerunt, quod etiam hoc casu locum habeat conclusio superius facta, quod scil. clausula codicillaris operetur fideicommissum. Et hanc opin. dixit esse commun. Alexan. in d. Aub. ex causa, num. 14. & in l. qui fuit in princ. post n. 5. ff. de leg. 1. & conf. 26. post n. 5. vers. Vel posse responderi libr. 1. & conf. 37. n. 3. eo. vol. quicq. refert Ruin. conf. 194. m. 3. lib. 2. Tiraqu. in repet. l. si unquam. in verbo. Donatione largitus, n. 269. Iaf. in d. Aub. ex causa. num. 24. m. d. l. qui filiibus, in princ. num. 33. Bertrand. conf. 150. num. 3. in 1. parte. Apostoli ad Barb. in leg. 1. sub num. 10. ff. de jure codicilli. Quæ opin. secundum aliquos multo magis tenebatur, quando post ipsius posthumi nativitatem testator tanto tempore supervixisset, quod testamentum mutare potuisset, & tamen non mutasset. Nam tunc (secundum eos) presumitur in eadem voluntate, etiam nato posthumi, perseverasse, & consequenter debet clausula codicillaris non obstante præteritione sustinere testamenti. Et hoc casu istam opin. esse commun. attestatur Dec. conf. 490. num. 7. & 8. Idemque si aliquo modo apparere posset, quod testator tempore conditi testamenti in specie de-

Lib. III. §. Testam. Quæst. XLVI.

75

est Senatus. Et hic fuit primus articulus, super quo consuli, post assumptas infulas Doctoratus, & ita fuit judicatum. Vide, quæ dixi supra quæsto. 42. versicul. Sed quid si posthuminus.

ADDITIONES.

(a) **Clausula codicillaris.**) Ad tollendum efficaciam illius clausulae, & similiem, cautela est, ut facias interrogari Notarium de illarum clausularum effectu: qui si necesar responderet, clausula nihil operabuntur, vide per Ripa in leg. centurio ff. de vult. & pupill. num. 82. qui in oblogefimo dixit, quod nihil deberat operari, cum magis presumatur apposita ex flylo notariorum, quam ex mente testatoris, si illius efficaciam ignorat: & item tradit Gramma decis. 62. num. 22. ubi dictu hand attendi, & hoc communiter approbari testatur pof. Curt. jun. & Barb. ibi citatos: unde seco. requiri tenet, quod apponatur de ordine, & voluntate testatoris: quia deficiente, nil operari volunt. Rip. verba, in re predicta, n. 84. dicit hanc clausulam multos operari effectus, videlicet contra onnes res institutas est, & ipse cohæres ei citor: quia vide licet de eo testator non cogitavit, i. qui grav. vero. 11. & 1. penult. ff. de jure codicilli. Igitur multo nimis fideicommissum ipsius hæreditatis, debetur. Necne enim verisimiliter est, defunctum testatorem vultus, posthumo, ut hæredi scripsi relinquit hæreditatem: cum contra officium pietatis sit, filium ab hæreditate excludeat. l. 2. & l. Titia 13. ff. de inoff. i. 8. c. 1. & c. 17. 9. 4. III. Donatio t inter vivos potentia est fideicommissum: quia nimirum voluntate decursum, nimirum donans & donari: fideicommissum vero nimirum voluntate unius duntaxat defuncti, erga. l. 1. §. 2. f. de p. At donatio t inter vivos revocatur nativitate filiorum, l. 1. ff. unquam 8. C. de revocabil. donacione. Ergo multo magis fideicommissum, superverisimiliter us libris, quos testator sic habebat ignorabat, revocari debet. IV. Hac confit t text. in l. 1. C. de codicilli. ubi rupto testamento per nativitatem posthumi, codicilli quoque ad testamentum pertinentes rumpuntur. Ergo similiter clausula codicillaris, que testamentum convertit in codicillos, ut rumpatur necesse est. Siquidem t pars sunt, codicillos simpliciter facere, & clausulam codicillare apponere, arg. l. ff. jure. 11. C. de test. manuiss. Ut ergo, rupto testamento rumpuntur codicilli simpliciter facti: ita etiam, rupto testamento per nativitatem posthumi, debent rumpi codicilli provenientes ex clausula codicillari. V. Non t presumitur testator vultus alienam sibolem sive antepositos, exclusi filios propriae, arg. l. cum avua, 102. ff. de condit. & demonst. l. ff. 15. qui ducent. 13. in fin. ff. de reb. dub. l. cum aquitano, 30. C. de fideicommiss. l. generalis, 6. C. de instationib. & substitu. Videbatur autem illud vultus testator: si clausula codicillaris in nostra specie id efficeret, ut filius posthumus fuit ignoranter præteritus, ut filius posthumus existimat esse gravatus fideicommisso bona retinuerit scriptis hæreditibus.

Huc conclusio non adverbatur, quid t per clausulam codicillarem (presertim quando concipiatur per verba futuri temporis) testator videatur in genere & implicita sententia de omnibus venientibus: abtestato, tam natis, quam nascituris, & etiam ignoratis, arg. l. qui jure militari. 7. ff. de ref. mitir. adeo t que confessus eos rogavit in causa, quo successu regi, l. ff. quis 3. & l. ad inselato, 16. ff. de jure codicilli. Etenim sermone generali nunguam intelligitur contineri id, quod verisimiliter quis in specie non dixisset, arg. l. obligatio generali, 6. ff. de pignorario.

Sic t quoque sermone generali nunguam intelligitur facta excludo filiorum, nisi specialiter excludantur: cum commune sit parentum vetum liberis potius, quam aliis, ad hæreditatem, & bona sua vocare, l. cum ratio, 7. ff. de bon. damnat. Neque movent quecumque verba clausula codicillaris, futurum tempus relipientia.

Quia cum testamentum possit valere ex aliis causis, quam ex causa præteritionis posthumi, ignoranter præteritus, puta per mortem hæreditis contingentem ante obitum testatoris, per non additionem, aut repudiationem hæreditatis, propter incapacitatem provenientem ex delicto, & multis aliis modis: non recte dicunt, neque valer consequentia: potest illa casus sub tali generalitate comprehendendi: ergo compres-

Jul. Clari Sentent. Pract. Civil. Tom. I.

G 2 ben.

Jul. Clari Sentent. Pract. Civil. Tom. I.

G 2 ben.

Julii Clari Sententiarum

henditur. Nec ad rem pertinet d. l. qui iure militari
7. ff. de test. militi. Quia quando miles jure militari
testatur, de ejus voluntate clare constat. Quod fecus
est in nostro casu, ubi contrarium appetit: tum propter
communi votum parentum: tum quod clausula co-
dicillaris non debet trahi ultra cogitationem, quam
testator in testamento habuit. Unde non sumus in
dubio: & licet in dubio verlaremur, non tamen ita fa-
vendum efficit testamens, ut favorem filiorum exclu-
deremus: quemadmodum annotavit Piso d. lib. 3. va-
riar. resol. c. 3. n. 9. Ideque fuisse perlequuti sumus ad
d. s. 1. Inist. de codicil. n. 11. & seq. HAR.

(h) Fecit magna legata. Et an præteritione post-
humu ignorante facta conferuent legata in magna
quantitate: Vide uiramque communem in collect. mea
commun. opin. in verb. præterito. n. 2. 3. ubi adduci
Doc. referentem DD. variantes in ista questione, quam
limitat duobus in casibus, quos apud eum videto. GIAC.

QUÆSTIO XLVII.

S U M M A R I A.
E X C L A R O.

2 Filio à matre, vel ascendentibus per lineam ma-
ternam præterito, an testamentum valeat.

Ex Additionibus.

- 1 Mater, aut avus maternus, &c. liberos suos præ-
terire possunt.
- 2 Mater & avus maternus filios in potestate non ha-
bent.
- 3 Jus prætorium subsequitur jus civile.
- 4 Quo remedio matri, avive materni testamentum
impugnatur.
- 5 Evidit filio à matre, vel ascendentibus per lineam
maternam præterito, hodie testamentum valeat.
- 6 Jura vetera, specialiter non coræcta, merito advo-
cigare jubentur.

H Actenus de filio per patrem præterito (a) di-
ctum est: que omnia etiam in avo, & aliis
ascendentibus, per lineam paternam locum habent;
Quero nunc, (b) quid de filio per matrem aut
ascendentibus per lineam maternam præterito? Et in
hoc fac conclusionem, quod mater tenetur infor-
mari, vel exheredare filium: alia, si filius sit à
matre præteritus, testamentum eff nullum. Ita con-
cludunt communiter Sribentes, ut dicit Sapio in Ru-
br. C. de iis qui admittuntur. Nam tamen conclusionem
intellige, ut procedat, quando mater, & vel avus
maternus præterit filium, vel nepotem in testa-
mento, nulla inserta causa. Nam eo causa procul-
dubio testamentum est nullum. Et ita tenent com-
muniter Doctores omnes ubique, ut dicit Corneus,
conf. 118. in lit. A. lib. 2. Sed si in præteritione sit
intercausa legitima, eo causa præteritus habetur
pro exheredatione. Ita dicit gl. ordinaria, de qua
supra in nonnullis locis fisci mentionem, in §. ex-
heredato, in verb. Volunt. in Aut. de bar. & Falc.
que in hoc est communiter approbata, ut dicit Ber-
tran. conf. 1. nu. 4. l. 2. in 2. parte & conf. 23. nu. 2.
eod. vol.

A D D I T I O N E S.

(a) D E filio per Patrem præterito.) Sed quæro hic,
quantum detrahatur præteritus, quando restituit
hereditatem heredi scripto? vide, & dic ut per Jacob.
de S. Georg. in d. Authent. ex causa n. 26. qui n. 30.
ponit illam pulcherrimam dubitationem: An irito te-
famento, ex qua filius fuit ignoranter præteritus, con-
feruent legata facta in testamento patris: de qua
ibidem per eum, & per Rip. in alleg. quest. prece-
dente.

(b) Quæro nunc, quid de filio per matrem, aut af-
scendentibus per lineam maternam, præterito.] Confiat
manifeste ex §. fin. Inist. de exheredato, liber. matrem,

3 vel à avum maternum, & ceteros per matrem ascen-
dentes, non cogi liberos suos heredes infor-
mari, aut

QUÆSTIO XLVIII.

S U M M A R I A.
E X C L A R O.

- 1 Filius an liceat patrem, aut descendentes per lineam
paternam præterire aut exheredare.
 - 2 Et quid si testator per peculio castrensi.
- Ex Additionibus.
- 1 An & quatenus filius liceat exheredare aut præterire
parentes suos, remissive.
 - 2 Numquid filii militis testamentum subjaceat querela
inofficio, remissive.

Q Uæro nunc quid è converso, an liceat filii ex-
1 heredare aut (a) præterire parentes suos? Rep. diffingendum est inter patrem, & ascenden-
tes per lineam paternam; & matrem & ascenden-
tes per lineam maternam. Quod patrem, & ascen-
dentes per lineam paternam, dicit, quod si pater
est à filio exheredatus sine causa, testamentum
est ipso jure nullum, si vero est adjecta exher-
edationis causa ingratisitudo, valet testamentum
mero jure: sed si ipsa causa non probetur, potest
à patre impugnari per querelam inofficio: si au-
tem pater sit præteritus à filio in potestate, tunc
sive adjecta sit præteritionis causa, sive non, sem-
per testamentum est ipso jure nullum. Si vero sit
præteritus ab emancipato, tunc si non est adjecta
causa, pariter testamentum est ipso jure nullum:
sed si est adjecta præteritionis causa, valet te-
famentum, sed potest pater illud rumpere per con-
tra tabulas. Et hæc est communis opin. ut attestatur
Gul. de Bened. in 1. part. repet. cap. Raynuit. fol. 207.
nu. 251. in fin.

Et hæc omnia intellige, ut procedat non modo
si filius testetur de peculio quasi Castrensi, de quo

Lib. III. §. Testam. Quæst. XLIX.

quo potest testari, non obstante, quod sit filiusfa-
milias, ut dixi supra q. 18. sed etiam, si testetur
de peculio castrensi. Nam hodie non potest filius in
potestate condens testamentum, de peculio Castren-
si, vel quasi, parentes suos præterire: alias si eos
prætereat, sive cum causa, sive sine causa, testa-
mentum est nullum; si vero eos exheredet, est
locus querela. Ita tenet gl. in 1. si in verb. testa-
menta, C. de inoff. testam. & ita communiter tene-
tur, ut dicit Fulgof. in repet. Aut. ex causa, nu. 7.
Hanc etiam opin. dicit esse communem Alexand.
in l. nemo in fin. C. qui testam. fac. pos. Jaf. in d. 1.
fin. n. 5. C. de inoff. test. Curt. jun. in d. Aut. ex causa,
nu. 49. Ripa in l. centurio, post n. 43. ff. de vulg.

A D D I T I O N E S.

(a) E Xheredare.) De sepius causis, ob quas licet
filii exheredare parentes, dixi supra q. 41. ad
quas. Autòr infra se remittit, q. seq. in fin. GIAC.

- 1 An & quatenus filii liceat patrem, vel ascendentem
per lineam paternam præterire, aut exheredare: post
Clarum nostrum, luculentem exponunt Ant. Gomezius
tom. 1. variar. resolut. jur. civ. c. 11. n. 25. Graffus lib. 1. re-
cept. sent. §. testament. q. 16. nu. 1. Thadæus Piso
lib. 2. var. resolut. c. 6. nu. 7. Myngenerus, & Vull.
n. in d. §. fin. Inist. de exheredato, liber. At si cum ju-
ra illuc vetera, per dictam novellam constitutionem
non inventari, specialiter, & non inquit coræcta:
merito adhuc vigore jubentur, l. precipimus. 12. §. ult.
C. de appell. 1. facinus, 27. c. de test. Duaren. ad tit.
ff. de inoff. test. c. 2. & ad tit. ff. de liber. & po-
hered. inist. c. 3. Cujac. in 1. 4. circa fin. ff. 29. Donell.
in auct. ex causa n. 5. C. de liber. præter. D. Cal-
lega Bocci. class. 2. disp. 3. n. 19. edit. 2. Treutl. disp.
tr. th. 1. lit. C. vol. 2. Vafqu. de facess. creat. lib. 1.
par. 3. requiit. 29. declaratio 3. nu. 268. Helius in d.
§. fin. 49. Inist. de exheredato, liber. Soarez in hisam.
recept. sentent. in verb. filii num. 264. abi plures cit.
HAR.

QUÆSTIO XLIX.

S U M M A R I A.

E X C L A R O.

1 Filius an liceat matrem, vel ascendentem per lineam
maternam præterire, aut exheredare.

2 Et quibus ex causis.

Ex Additionibus.

- 1 Utrum filius possit matrem sine causa præterire, re-
missive.
- 2 Propter quas causas liberi parentes exheredare
queant.
- 3 Patria potestis in pietate, non in atrocitate confondere
debet.
- 4 Car filii ex pluribus causis possunt exheredari, quam
parentes.
- 5 Nullus affectus paternum vincit.
- 6 Ubi major affectio, ibi major ingratisitudo.
- 7 Non equum est, ut filius sit censor morum patris.

1 Q Uod vero ad matrem, vel ascendentem per li-
neam maternam, Dic, quid filius (a) non po-
test matrem sine causa præterire, neque à legitima
excludere. Ita communiter tenetur, ut dicit Gulielm.
de Bened. in 2. parte repet. c. Raynuit. fol. 46. post
n. 30. Cæterum cum causa bene potest, & talis præ-
terito per exheredationem habetur. §. facinus, in Au-
th. at cum de appellat. cognosc.

- 2 Quæ autem (b) sint causæ propter quas filii po-
sunt parentes exheredare, aut præterire; vide in d.
§. facinus cum ibi not.

A D D I T I O N E S.

(a) Filius non potest matrem sine causa præterire.)
Addit. idem sentientes Anton. Gomez. tom. 1.
variar. resolut. jur. civ. c. 11. n. 36. Fernand. Vafqu. de fac-
cess. creat. §. 20. n. 24. ver. quod si mater. &c. Graffus lib. 1. re-
cept. sentent. §. test. q. 45. n. 3. & Pilomen lib. 2. variar.
resolut. c. 10. n. 13. ver. idem discordans. & HAR.

- 7 Semenita can. nunquam 3. distinct. 56.
- 8 Semenita can. dominus. 7. distinct. 56.
- 9 Consideratio l. spuri. 6. ff. de decurionib.

(b) Quæ autem sunt causæ, proper quas filii possunt pa-
rentes exheredare, &c.) Liberi & parentes tantum pro-
pter ostio causas exheredare possunt. Prima est si pa-
rentes ad interitum vita, liberos suos tradiderint, five
eos criminaliter accusaverint Novell. 115. c. 4. §. 1. abi

excipitur causa laesa maiestatis.

Secunda est: si parentes venenisi, aut maleficisi, aut
alio modo vita liberorum infidias fruxerint, d. No-
vell. 115. c. 4. §. 4. Hodie & enim fabulato vita, neci-
tate, & pietate debet, non in atrocitate confundere,
Tertia est: si parentes liberos suis, aut concubini filii
sui se se immiscuerint, d. Novell. 115. c. 4. §. 3.

Quarta est: si parentes liberos suis in rebus illis, in
quibus habent testandi licentiam, puta castrenis, in
vel quasi testamentum condere prohibuerint, d. c. 4. §. 4.

Quinta est: si mater patr. vel mari pater, veneno
alio modo infidius fuerit, vel ad intentum, vel ad
menitum alienacionem. Tunc eternum filii peccatum
in suo testamento illi perfide relinquere, quæta-
scelus noscitur commissio. d. c. 4. §. 5.

Sexta est: si parentes liberos suos correptos curare,
& ales neglexerint d. c. 4. §. 6.

Septima est: si liberos captivos non redemerint. d. c.
4. §. 7.

Octava, & ultima causa est: si parentes sint hereti-
ci, d. c. 4. §. 8. ubi Justin. subiect. omnia in liberorum
perfida servari debet, quæ supra in parentibus dicta
sunt. Ratio autem diversitatis, cur & filii ex pluribus
causis exheredari possint, quam parentes, hac reddi fo-
let: quia majoris affectionis habent parentes erga libe-
ros, quam liberi erga parentes: cum & amor defec-
cat, non ascendat, nullusque affectus paternum vin-
cat: & parentes magis liberos suos, quam si ipsos
diligant, l. ff. in pr. ibique Gothofr. C. de curatore fu-
ris. §. ultim. Inist. de noxalib. actionib. l. ibi quidem
2. in ff. & inib. Accur. ff. quid met. caus. Schneidev.
ad prime. rit. Inist. de exheredato, liber. n. 22. At ubi
liberi pluribus ex causis ingrati fiant erga parentes, quam
parentes erga liberos: & consequenter pluribus ex cau-
sis exheredantur, Jafon. in auth. non licet. C. de liber.
præter. Spekhan. cent. 1. q. 95. in fine. Quinimodo que-
dam jure patris potestatis, vel natura parentibus in li-
beros permisa sunt; que contrario liberi prohibentur.
Quid f. enim, si pater filium verberaverit, vel ei convi-
cium fecerit: an non aquilissimum est; ut hoc patri con-
donetur? At non vice versa aquum est, ut filius sit cen-
sor morum patris. Nam lex erubescit castigatores filios
HAR.

QUÆSTIO L.

S U M M A R I A.

E X C L A R O.

1 Frater à fratre præteritus, aut exheredatus, non im-
pugnat eius testamentum; nisi in eo sit instituta tur-
pis persona.

2 Et an rumpatur eo casu in totum, an auctem usque ad
legitimam tantum.

3 Et quid si aliquid legati nomine fratri reliquerit, de-
inde turpem personam heredem instituerit.

Ex Additionibus.

1 Quemam personam dicatur turpis ad hoc, si si institua-
tur in testamento fratribus, frater præteritus querela
inofficio agere possit.

2 An spurius sit infamis & turpis, adeo ut, eo herede
instituto, querela libere locum habeat.

3 Nemo debet alterius odio pragmavari.

4 Alteri per alterum iniqua condicio non inferenda;

5 Crimen paternum filio nullam maculam infligere
potest.

6 Semenita can. nunquam 3. distinct. 56.

7 Semenita can. dominus. 7. distinct. 56.

8 Semenita can. nasci. 4. distinct. 56.

9 Consideratio l. spuri. 6. ff. de decurionib.

- 10 Infamibus porta dignitacione non patient.
 11 Qui nibil admisit, is infamia non potest dici no-
taus.
 12 Qui infamia fasti Laborare dicatur.
 13 Infantes, ute poe dolis & culpa incapaces, peccare
non intelliguntur.
 14 Refutatio contrariorum.
 15 Sententia l. fratres, 27. C. de inoffic. test.
 16 Sensus l. generaliter, 3. §. 2. ff. de decunionib.
 17 Quinam recipiatur in numerum *Affectionum*, Ad-
vocatorum vel procuratorum in Camera Imper-
riali.
 18 Equad virgo, que vi amoris coacta, amanti copiam
sui fecit, censeatur meretrix, turpisque persona, ut
heres institui non possum.
 19 Meretriz quo proprie dicatur.
 20 Amor, & furor aequiparantur.
 21 Amor ipso igne potentior.
 22 An querela, que competit fratri, turpi persona insti-
tuata, resicandat testametum in totum, an vero duci-
taxa pro parte, remissif.

Successive quero, quid in collateralibus? Resp.
quod illis non est tractandum de præteritione,
aut exhaeratione. Non enim tenetur frater fra-
trem in testamento heredem instituere. Et ideo,
sive frater sit præteritus, sive exhaeredatus (*a*) seu
non exhaeredatus, non potest aliquo modo testa-
mentum fratris impugnare: uno (*b*) tantum ca-
su excepto, quando scilicet frater aliquam turpem
perfonam heredem instituit, nam eo casu datur fra-
tri præterito querela (*c*) inoficiose. Et de his om-
nibus habes tex, qui est clavis in hac materia, in *l.*
fratres. C. de moff. test.

Sed quero, nunc quid (*d*) per hujusmodi quer-
lam testamentum rumpatur in totum, an autem ul-
que ad legitimam tantum ipsius fratri, qua est
quarta pars ipsius hereditatis, ut dixi supra, he-
c. lib. §. *legitima*. Respon. quod odio ipsius tur-
pis personae institutio testamentum rumpitur in to-
tum, & hoc est communis sententia, ut dicit *Jaf.*
in *d. l. fratres num. 8.* quem referit *Affl. decisi. 205.*
num. 2. & *judicio meo extra propositum;* & ideo
adverte, (*e*) ne aequivoce, ut faciunt multi in
hoc articulo. Aut enim frater in suo testamen-
to, in quo turpem personam heredem instituit
nihil fratri reliquit; & hic est unus casus, de
quo loquitur *Jaf.* in *d. l. fratres, num. 8.* Aut ve-
ro aliquid reliquit; & hic est aliis casus, de que
loquitur *Affl. in loco praetextato,* & de hoc tra-
stat *Jaf.* in *d. l. fratres, post num. 2. vers. 3.* extende
non autem n. 8. prout ipse illum allegat, & de ho-
statim dicimus.

Pone ergo, quod frater in testamento aliqui negati nomine fratri reliquerit, deinde turpem personam hæredem instituit: Quero, nunquid hoc ea dñm dñc huiusmodi? Et si dñc huiusmodi, non potest dñc huiusmodi ad remanendam etiam rem in totum, an autem solummodo potest agere ad supplementum legitima? Resp. i. hoc articulo varie fuerunt Doctorum op. Nam aliqui tenuerunt, quod testamentum rumpatur in testamento: & fui op. Gul. de Cun. in *d. l. fratres* quam dicit esse communem Jaf. conf. 71. num. 2. lib. 1. Dec. conf. 530. num. 13. Contraria veritate scilicet quod hoc eis solummodo agere possit ad supplementum legitima, tenuit Ang. in *leg. dec. 1. ff. de moff. test.* Et hanc dicit esse magis communem opin. Paris. conf. 64. num. 25. libr. 3. Et secundum istam opin. Angel. in facti contingentibus judicavit Conf. Neapolitanum, teste Affid. in *leg. dec. 204.* Et certe licet haec opinio videatur sequior, quia magis favet testamento: nihilominus semper placuit contraria opin. scilicet quod rumpatur in totum. Nam dispositio *l. fratres*, no-

ADDITIONES.

(b) **S**iue ex hereditatis.) Pone, frater contra fratrem
committit causam unam de causa ingratitudinis
de quibus Autem, de nupt. verf. ingratisim. Et
frater, contra quem committit fuit ingratus, non fe-
t per testamentum: an frater ingratus succedit ei, vide
praefer. ubi scilicet *id est*, ex quo confutari remissa
juria, cum non considerari testamentum. **Giac.**
(b) **U**no tantum casu excepto, quando scilicet haec
aliquam turpem personam heredem inducit.) Hoc loco addendum,
quenam & perfona dictur curpis ad hoc, ut si instituatur in testamento fratis, frater praeterea
querela inofficiosa agere possit. Breviter autem sci-
endum, quod quilibet infans, infamis, juris carentes
et turpis, veluti condemnatus per sententiam ex ille-
quo delicto publico, vel ex delicto privato in tribus
casibus, videlicet furti, vi bonorum raptorum, & in-
juriarum, vel ex contracitu in quatuor casibus, &
cum ex delicto commissio in contractu depositi, pro facio-
mandati & tutela, & familiis, de quibus in l. 1. & seqq.
ff. ex his qui notant, infam. leg. 2. l. improbum famam.
26. Et tot. ill. C. ex quib. casu, infam. irres. Sed &
turpis persona dictur in materia praefente infans infam-
iaria facta, cuius opinio ratione officii, vita, vel mor-
um, apud bonos & graves viros est gravata, l. 1.
qua 13. C. dicitur. & l. 2. C. digitatus & notat. **Gomeius**
ton. 1. var. resoluti. **Jur. civ.** c. 11. n. 38. cumque referunt
Thad. Pifa lib. 2. var. resoluti. n. 19. m. 21. temp. 2

Hic quarti non inconvenienter poterit: ante hanc perfona fit etiam spurius, ita ut si fuerit, praeterea natus, vel fororibus, infirmatus, testamentum querula iniquis impugnari queat; Et sane multi afflent, spurius, quantumvis re & vita honestus, non quidem laboratus infamia juris, sed tamquam infamia facti, & consequenter locum querulus esse, ex remedio l. fratres, 27. c. de innoce*t*. lib*u*. I*b*. I*u*. I*o*. A*z*. ad*u*. I*u*. f*u*
ma*u*. eo ex quis*u*. conf*u*. infam*u*. irrog*u*. n*+* & post eum Bart*u*.
Bal. Alex. & ali*u*. l*+* & si pet*u*per*u*dict*u*. 3*o*. ff*u*. lib*u*. &
pos*u*h*u*are*u*dict*u*. inst*u*. dict*u*. 12*o*. & 20*o*. G*o*ra*u*. con*u*. di*u*.
8*o*. C*u*u*u*. jun*u*. conf*u*. 37*o*. Thea*u*ter*u*. die*u*. 12*o*. n*+* & Anch*u*. Jan*u*.
q*u*. famili*u*. lib*u*. 3*o*. q*u*. 36*o*. nu*u*. 2*o*. h*u*olique*u*dict*u*. rem*u*dict*u*.
P*o*lo*u*. dict*u*. 1*o*. 12*o*. 22*o*. ver*u*. con*u*ter*u*ram*u* sent*u*ent*u*. &c. Sed i*o*ne*u* que*u*,
min*u*.

- Liber III. y. Tertiam. Quaest. L.** 79

minus huic opinione subscrivam, sequentia potissimum argumentum. I. Quia tamen nemo debet alterius odio praevaricari, c. non debet, 22. de reg. iur. in 6. & alteri per alterum iniqua conditio inferri non debet. I. non debet alteri, 4. ff. de reg. iur. Atqui si testamentum, in quo spurius est institutus, posset si fratre querelari (ut loquuntur) five impugnari: spurius gravaretur odio patris, & inferretur ei iniqua conditio per patrem. Ergo dicendum est quod querela impugnare non possit. II. Quia tamen in iure, ac ratione naturali fundamentum est axioma, crimen paternum nullam maculam filio infigere posse: sed unum quemque ex suo admisso sorti subici; nec alieni crimini successorem quenquam constitui, docente Calistitano in I. crimen. 26. ff. de poni. Jam vero propter crimen paternum macula spuriu intruderetur, si proterea, quod extra conjugium natus est, infamia labore debebat. III. Hoc tamen non parat factum tex. in can. nonquam 3. diffinit. 56. ubi D. Chrysostomus non minus vere, quam eleganter. De virtute, inquit, nonquam erubescamus parentum: sed illud unum queramus, & semper amplectemur, virtutem videlicet. Item, ex meretrice natus & adultera, si propria viritate decoretur, parentum honorum non decoloratur oprobriis. IV. Et ideo (trahente D. Hieronymum) Dominus tamen notus Jesus Christus voleuit non solus de alienigenis committitionibus, sed etiam de adulterinis nasci, quo nobis magnam fiduciam praeterat, ut qualcumque modo nascamur, dum tamen velligia eius immiterat, ab ipsius corpore non separaretur, cuius per fidem membra effodi sumus. can. damnatio 7. diff. 56. V. Quia tamen in feminis, non peccat terra, quia confutat: non semen, quod in fulcijacet: non humor, vel calor, quis tempora frumenta in germe abeunt: ita quoque nasci a fecundatis, non est culpa ejus, qui nascitur, sed illius, qui generat. can. est culpa ejus, qui nascitur, sed illius, qui generat. 4. ff. 4. diff. 56. VI. Accedit tamen in I. spurius, & ff. de decurionatum, ex cuius principio triplex deduci potest argumentum. Primo, quod, cum spurius ad decurionatum admittatur, sequatur, illos infames non esse. Deinde tamen infamis, & turpis per sonis portae dignitatem sunt clavis. I. 2. de dignitatis, & personarum iuris, iur. in 6. Atqui spurius admittatur ad dignitatem. Ego non sum infamus. Tertio, quod tamen qui nihil admisit, & cum nullus impatur potest dolus, nullaque culpa, is infamia non possit dici notatus: quoniam infamia est delicti & flagiti peccata arca. I. Iud. 13. ff. de verbis signis, I. Jancinensis, 22. C. de gen. At nihil admisit spurius, inquit eo nulla est illegitima processiois culpa, d. l. spurius, 6. in prim. ff. de decurionatum. Novell. 12. in prim. d. can. nasci. 4. diff. 56. Ignotus tamen infamia non est notatus. VII. Quia, tamen infra dicti facti est labore dicatur, cuius opinio, & existimatio apud viros bonos, & honestos gravata est, d. I. es, que 1. & I. verbum, 17. C. ex quibz. caus. infam. interrogat. inde consequitur, spurius vita, & re honestum non posse dici infamia facti labore: cum nulla sit causa, cur is, qui nihil amisit, opinio, & existimatio apud bons, & honestos viros gravari debent. VIII. Quia, tamen infamia non est notatus.

*Ali gerum suum fregit Deus aliger, igne.
Dum demonstrat utrū est fortior ignis amur.*

(d) *Nunquid per hujusmodi querelas testamentum rumpatur in toto, &c.* Num tu querela, qui competit fratri, turpi persona infinita, refendat testamentum in toto, an vero pro parte tantum, hoc est, usque ad legitimam, potius Claram nostrum, & ab eo hic recitatos, late, & quidem diversimodo explicant.

Ant. Gomez tot. 1. var. resol. jusr. civ. c. II. n. 37. Roder. Soarez. in 1. quoniam in priorib. 32. C. de inoffis. testi. in evidentialib. num. 12. Theafur. decr. 128. n. 9. & sib. Sichar. in l. fratres 27. n. 9. C. de inoffis. testi. Graff. lib. I. recept. sent. 5. tesi q. 46. n. 4. C. de Pilo lib. 2. vari. resol. c. 13. numero 19. aliquis per hos adducti. HARE.

(e) *Et ideo adverte, ne aquivoces.* Vide Michael Graff, vol. 3, *commun. opin. lib. 2. q. 28.* qui clarissimis distinctionibus admonebit & cumulatius Roland, à *Mal. conf. 28.* vol. 3, à quo non solum hoc difses, sed etiam spuriū institutum facere locum querelas, testamētum in totum etiam quoad legata, & fideicommissaria singularia subverti, nec ei quicquam clausulam codicillare opitulati. GOVEAN.

Q U A E S T I O L I .

S U M M A R I A.

Ex CLARO

- De preteritione patroni per libertum in testam.
facta.* Ex Additionibus.

1 Quid lege Papia de successione libertorum cautum fuerit.
2 Quid Justinianus Imperator circa successionem liber-
torum statuerit.
3 Patroni liberi pro patronis habentur.

Esset etiam hoc loco aliquid dicendum de præteritione patroni per libertum in testamento facta; sed quia haec materia patroni, & liberti fere in defuetudinem abiit, remitto te ad notata in (a) §. Sed nostra. Infit. de success. libert. cum similis.

ADDITIONES.

- (a) **S**ed nostra instit. de success. libertor.) De suc-
cessione libertorum in allegato §. sed nostra. 3.
hos proponit: quoq; Justinianus Imp. constitutione
quadam tua Papiam legem (qua patronus ex bonis
liberti, testaro intestatoe, mortui virilem portionem
consequebatur), si libertus testerium centum milium
patrimonium, id est, mille aureos illius etatis reli-
querat, non plures, quam unum, vel duos liberos ha-
buerat. Sin plures, quam duos reliquerat liberos: pa-
tronus omnino repellabatur. §. postea vero. 2. *Instit.*
tit. ita moderatoris sit ut si, si libertus minus in bonis
habeat centum aureis sive temporis, si patronus non
aliter succedere possit, quam si absque liberis intesta-
tio deceleret. Si vero patrimonium liberti centum sit
aureorum, aut eam sumnum excedit: sique liberos ha-
beat: patronatus, tam ex testamento, quam ab intesta-
tio, exclaudatur: liberis non extantibus, patronus ab
intestato ad torum hereditatem admittatur. Sin autem
libertus non habens liberos, testamentum fecerit: ter-
tiam partem reliquaque patrono cogatur: quia non re-
licta, bonorum possilio contra tabulas liberti, ad ter-
tiam item consequendam, patroنو concedatur. Et fa-
cere non solum ipse patronus, qui manumisit libertum
sed post ejus mortem liberi quoque ipsius, nec non cognati
& agnati, salva tamen semper gradus praerogativa
, ad successione liberti vocantur. d. §. sed nostra 3.
Institut. de success. libert. Siquidem & hi pro patrio-
nis habentur argum. leg. in servitatem, 16. §. ultim. C. leg. leg. queritur, 28. ff. de bonis libertor. Sed il-
lam rem nullus persequuntur Mynting. & Schneidev.
ad d. tr. *Instit.* de success. libertor. HARP.

QUÆSTIO LII.

SUMMARIA

E x C L A R O

- ¹ *Testamenium nullum ex causa preteritionis, vel ex horationis, bodie annullatur tantum quo ad institutionem, cetera autem firma manent ex dif-*

positione Auth. ex causa, C. de lib. præter.
2 Et quid in præteritione facta per parentem, aut alios
descendentes per lineam paternam.
3 Et quid in præteritione filii posthumi.
4 Et quid si hujusmodi posthumus sit ignoranter præ-
teritus.
5 Et quid si sit præteritus frater, & turpis persona
instituta.
6 Et quid si exhiberatio facta sit cum causa, que tam
deinde probata non fuerit.

Ex Additionibus.

- 1 An testamentum, in quo filius familiaris preteritus est, quoad institutionem dimitur, vel etiam quoad legata & reliqua testamenti capitula corrunt.
 - 2 Jus vetus aperto non mutatum, vel correctum observari debet.
 - 3 Nemo pro parte testatus, & pro parte intestatus decedere potest.
 - 4 Preratio matris, vel avi materni est loco exhereditationis.
 - 5 Novelli 115. de qua preteritione sit accipienda.
 - 6 Ius liberorum in nullo minutendum.
 - 7 Quodnam testamentum fiat irritum.
 - 8 Authentica Inerit non sunt omnino authentice.
 - 9 Si posthumus fuerit ignorante a parte preteritus, at hoc casu rupio testam. ex causa preteritionis, legata & alia in testamento disposita conserventur, remissive.

R^acedentibus questionibus visum est, quem admodum testamentum ex causa præteritus, vel ex parte testatoris reddatur nullum, vel impugnari possit. Nunc sciendum est, quod licet secundum iura antiqua testamentum annularetur in toto, scilicet tam respectu institutionis, quam legatorum, & aliorum, quæ in ipso testamento continentur, hodie (*a*) tamen quoad institutionem bene annulatur, juxta dispositionem iuriis antiqui, sed cætera in testamento contenta firma manent: & hoc ex dispositione vulgata. *Auct. ex causa supra multoties allegata.* Et ita tenent communiter omnes nemine discrepante, ut dicit Paris. conf. 60. nu. 36. lib. 2. & conf. 64. nu. 20. eo vol. ex quo enim injuria facta filio præterito, vel ex parte testatoris, erat tantum circa institutionem, valde rationabile fuit, ut in ea tantum parte annularetur, in qua peccatum fuciat.

Et quia hæc materia est ordinaria in scholis, & valde trita, breviter attinendo tantum principales conclusiones Doctorum, dico, quod dispositio d. Auth. proculdubio locum habet in præteritione facta de filio, per matrem, aut aliis ascenden- tibus per lineam paternam: quæ quidem præterito, si facta sit cum causa, habetur pro exædicatione, ut dixi supra *quesit.* 47. & ita tenet communiter omnes Scribebentes, ut dicit Paris. in *d. conf.* 60. *nu.* 12. Ita etiam communiter teneri affirmat Imol. in *l. filio præterito.* *nu.* 31. *ff. de injus. rupt.* Sed quid in præteritione facta per patrem, vel aliis ascenden- tibus per lineam paternam? Respon. aliqui dixerint, quod non: sed quod tantummodo locum habet in præteritione materna. Et hanc opin. dixit tenere Doctores omnes Cyn. in *d. l. filio præterito de injus. rupt.* Sed in hoc Cyn. verum non dixit, ut affirmat Bald. in *d. l. filio præterito.* *ps. nu.* 2. quem referit, & sequitur Imol. in *ead. l. filio præterito.* *ps. nu.* 7. Te- nendum est igitur, quod dispositio dicti Auth. locum habet etiam in filio à patre præterito: quam opin- dicit esse communem Imol. in *dil. l. filio præterito.* *nu.* 12. & seq. & hæc conclusio locum habet, five te- lis filius à patre præteritus sit in potestate patris constitutus, five sit emancipatus: & ita in filio in-

Lib. III. §. Testam. Quæst. LII.

potestate concludit Bar. in dict. Authen. ex causa n.
2. & eft communis opin. ut dicit Alex. in d. Authen.
ex causa. no. 15. Cor. conf. 188. col. 2. in litera
D. lib. 3. Jas. in dicta Authen. ex causa. no. 1. Idem
in filio emancipato tener. Bartol. in d. Authen. ex
causa. n. 8. & ita communiter tener. attellatur
Apostol. ad Bart. ib pariter. sub num. 8. Hanc etiam
eße communem sententiam dicit Jas. in ead. Authen.
ex causa. no. 7. Efect enim valde inconveniens
ut effect melioris conditionis filii emancipatus,
quam suis. Et licet circa haec multa disputando dici
possit, tamen in practica temerarium est illa in
dubium reficare.

quod simul cum institutione omnia corrunt, testa
Jas. in d. l. fratres. num. 3. Quia tamen opin. mihi
semper vila fuit terribilis. Videtur enim (judicio
meo) valde iniquum, quod filius præteritus, rompi
pente testamentum paternum, teneatur pia stare le
gata, & fideicommissa, non autem frater rumpens
testamentum fratris, & sic quod collaterales sint
melioris conditionis, quam descendentes. Nec
quidquam facit, quod in correctioris non fiat ex
tentio, etiam ex majoritate rationis; quia potest dici
verba ipsius Authen. esse generalia, & abse
ulla extensione comprehenderi casum nostrum. Pre
sumo. Illud enim est quod in dicta causa.

Item quarto, an dispositio d. Authen. locum habeat tam in praetitione filii jam nati, quam in praetitione posthumi? Respondebat quod sic. Et quod habeat locum in praetitione filii jam nati a patre scienter facta, tenuit Bartol. in dict. *Aub. ex causa num. 4.* & hoc est communis sententia, ut at *Curt. jun. in dict. Auben. ex causa, num. 6.* & seq. Quod autem habebat locum etiam in praetitione posthumi? tenuit Bartol. in ead. *Aub. ex causa, num. 6.* licet loquatur, quando scienter fuit praeteritus. Et ita communiter teneri attestatur Imola in cap. *cum effuses*, numero *vigesimosextos* de testamento. Hanc etiam opinio dicit esse communem Alexand. in d. *Aub. ex causa, num. decimoquinto* Corin. in d. *confil. 158. col. 4.* in littera R. lib. 2. & confil. 244. in littera G. cod. volumine, Iaf. in d. *Auben. ex causa, num. 2.* Bertran confil. 150. num. 1. lib. 3. in 2 par. *Curt. jun. in d. Aub. ex causa, num. 12.* & seq. Paris. confil. 60. n. 9. lib. 2. & confil. 62. num. 6. cod. volum. & hoc fere omnes fatentur.

Sed quid si posthumus sit ignoranter (*b*) præteritus, nuncquid etiam hoc eafu locum habebit dispositio d. Authent. ex causa? Respon. quod in hoc articulo Doct. fuerunt multum vari. Multi enim tenuerunt, quod etiam hoc eafu locum habeat. Et hanc opinionem dicunt esse communem Paris. in dict. confil. 60. num. 13. & conf. 61. nu. 14. ead. lib. & in dict. confil. 64. num. 8. Contrarium vero sententiam, scilicet, quod immo dispositio d. Authen- non habeat locum, ubi posthumus sit ignorante præteritus, tenunt Bartol. in d. Authent. ex causa numero quarto, & hanc opin. dicit esse magis com- muniter approbatam Jaf. in d. Authent. ex causa numero tertio. & seq. quem refert Bertran. confil. 150. num. 2. lib. 2. in 2. par. Hanc etiam dicit magis esse communem Aretin. confil. 158. quod est consilium ultimum, prout illum refert Tiraquell. in repet. I. si in quacum in verbo, Donatione largius, num. 263. Gueliel. de Benedict. in prima parte repet. cap. Raynau- tis, filio 204. nu. 232. & seq. Curt. jun. in dict. Authent. ex causa numero decimoquinto. Apostill. ad Eart. in d. Auh. ex causa sub num. 4. & hanc opin. mihi semper placuit, tanquam superior, & a quo, & magis favens filiis, & adhuc res veritimi menti testatoris, quæ etiam proculdubio est magis com- munis, & ideo ab ea in practica non recedas, si vis recte judicare. Et in hoc propofito videnda sunt ea quæ dixi sup. q. 47. verf. Et hec quidem. que omnia possunt ad hanc questionem satis ac- commodari.

5 Sed quero, tu scis, quod frater præteritus à fratre si turpis persona fit instituta, potest testamentum fratris per querelam recindere, ut dixi sup. 9. 50. Nunquid etiam hoc casu erit locus dispolitionis d. Auth. ex causa, ut scilicet legata g. & cetera in testamento ipso contenta præter institutio- nem, conferuent? Rcp. Est ad eam quaſio, & que indigret decisione Imperatoris, ut senti- te videtur Salic. In l. fratres, n. 9. C. de inſtit. tell. Communis tamen sententia videtur illa, quod illo casu non habeat locum dispolitionis d. Authentic, sed ita in tract. p. fali. ſent. & ignorant. cent. 2. d. 10. 9. 3. 5. Bellonius l. 4. ſupputat, e. ultim. in fin. Loriot de juris art. iurad. 2. de exhortare, axiom. 53. & 70. Fa- chineus l. 4. controverſ. jur. c. 10. lib. 6. c. 77. & lib. 10. c. 70. Cephal. conſ. 585. n. 39. lib. 4. Villalob. in theſea, commun. opin. in verb. t. eſtamentorum. n. 45. Au- maneus Exercit. Julian. 10. lib. 2. Forster Junior. lib. 2. disp. 12. theſ. 17. Hannonius difput. 7. controverſ. Paulus Berens disp. 6. ad Inſtit. the. 1. g. 2. Thaddeus Pilo lib. 2. variar. refutat. cap. 12. n. 2. & Ungepar. Exer- cit. Inſtit. 12. qu. 12. Ceterum hac sententia licet irre- queritoribus Interpretum votis sic comprobata: non tametsi defunt, qui probabiliter negant, ex huius odi deſtamto, quod ob præteritum paternam nulli

ADDITIONES

Ium est, quidquam debet: ac proinde statuant, illud non tantum quoad hereditatem institutionem, sed & quoad legata, ceteraque in testamento reliqua, nullum momenti esse. Raphael. Cuman. & Cujac. in 1. filio, 17. ff. de injur. rupr. irr. fact. testam. Ant. Faber. lib. 9. coniectur. juv. ca. 14. 3. part. 1. de errorib. prouerb. decad. 20. error. & 1. locat. 49. error. 5. Alciat. lib. 4. parerg. cap. 9. D. Collega Boecer. claf. 3. dispu. 3. th. 16. edit. 2. Petrus Gregor. lib. 42. sonagm. juv. univer. cap. 22. n. 31. Chiffet. lib. 3. ad lit. P. Andreas Gerhard. exorcitor. Justin. decad. 8. queſt. 4. Treutler. volum. 1. dispu. 13. th. 7. ad lit. C. Schiffordeger. lib. 1. tract. 17. queſt. 1. cum aliquo ſeqq. Gilkenius ad d. auth. ex cauſa, n. 1. uſque ad n. 8. C. de liber. præterit. ubi n. 2. plures pro hac opinione allegant. Eaqueſt. ſuſtinetus hinc poſtūmum fundamēntum. I. Quia juv. veteri totum testamento, ob præteritionem paternam, corrubat. d. l. filio. 17. ff. de injur. rupr. irr. fact. teſt. l. inver. cetera, 30. ff. de liber. & poſtūm. heredit. inſtit. 1. in f. C. de poſtūm. hereditib. inſtit. & ſimilares. Quod juv. cum hodie non inventari apte mutatum, vel correcrum, curflare prohibetur? I. ſancium 27. C. de ratiſ. 1. precipimus; 22. ſ. fin. C. 3. appellat. II. Quia tamen nemo pro parte teſtatus, & pro parte interſtatis decedere potest, 1. juv. noſtrum. 7. de reg. juv. Id autem hic fieret, si contraria tentativa obtinaret. Eremus filius præteritus concurreat cum legatariis, & quia exhalatione juv. quod vivo patre habuit, ei non eſſet abſcīsum, aut adēmptum, ejusdem in ſolidum maneat dominus & ab interſtato in totam hereditatem, ac omnia bona ſuccederet, 1. in ſuis, 11. ff. de liber. & poſtūm. hereditib. inſtit. III. Quia in Novell. 115. cap. 3. per t̄ præteritionem non alia intelligitur, quam matris, vel aii materni, vel filii qui patrem præterit: quo patrino loco exhalationis eti. ſ. ultim. Inſtit. de exhalationis. liber. Ubi que enim eadem ratio illius confititur, quia exhalationis eti. ſ. ex utriusque caue dictum testamento everti, evacuari, reſcindi dicit. Novell. 115. cap. 3. in ſua. & cap. 4. in fine. Et quanquam Julianus certi verbo generali præteritionis utatur: quia tamē certo verbius eſt, cum non ſuſtineſt, in d. Novell. juv. præteritionis paterna, neque illius caput huius juv. artificie, præter folium nomen præteritionis: co ipso, quoniam exprefſe abrogatur: ex iis præteritionis paterna, & nihilominus verbum præteritionis generaliter appofit eti. lucentes significatur, Novellam illam conſtruionem non de præteritione paterna, proprieſtie dicta, ſed de materna, qua pro exhalatione habetur, accipendam eſt. Idque etiam eſt, cur in tota illa conſtrutione nufquam verbum præteritionis ſeparatim ponatur, ſed ubique verbum exhalationis adatatur. Et quidem, ubi Imp. in d. Novell. de ſola exhereditate liberi loquatur: nufquam vero de folis præteritis. Quod si eſt factum: forſa cauſa eſt, cur verbo generali præteritionis induceretur ad credendum, juv. præteritionis innovatum eſt. Jam quia id factum non eſt ubique autem præteritioni exhalatione coniungitur: non eſt quonamobrem generali præteritionis verbo abutamur. Ex qua fane coniunctione edocemur, quod ex iura coniuncta, qua eadem ratione habeant, argui. l. 1. ff. de reb. dub. IV. Quia Julianus Imp. in d. Novell. 115. cap. 3. circa ſinem, in universum ſtatuit, in tunc juv. liberorum minuendū eſt. Ait enim difterit: ideo ſe ſuperiore conſtruiffe, ne liberi filii accusationibus condenmentur, vel aliquam circumſcriptionem in parentum ſubſtantia patientur. Arqui procul dubio minoretur juv. liberorum, in potestate patris coniūtorum, li legata in eo teſtamento, in quo filius præteritus fuſt, & quod nullo iure valuerit, relata deberentur, quia olim filius præteritus nullo iure debuſſerit. leg. is, qui in potestate, 15. ff. de legat. prefand. V. Quia Incerius dicitur authen. ex cauſa. 1. C. de liber. præterit. concepit de irrito facta teſtamento ex cauſa præteritionis, vel exhalationis, fi faciat naturam universalis ſuſtinenti, ex iure acciſcendi irriterit, fi naturam legati conſervet, commone etiam dicit Jacob. de S. George in d. Authent. ex cauſa, juv. n. 12. Et an inſtitutus in re certa habeat beneficium leg. fin. C. de edib. D. Adriat. toll. commun. dixi in coll. mea commun. opin. vobis. Inſtitutus, n. 1. dic at ibi. Ex nra. 2. dixi. An inſtitutus in re certa nullo dabo herede universalis, fi teſtator ex preſcrite prohibuit, ne ipſa inſtitutio trahatur ad alia bona, ſuccedat nequum in illa re certa, verum etiam in omnibus, quia teſtator non potest decedere ex parte teſtatus, atque pro parte interſtatis, ubi amplia-

beat, ut ex Alberto Gentili lib. 3. lib. cap. 11. refert Hilliger. in Donell. enucleat. lib. 1. c. 11. lib. F. & d. lib. 6. cap. 13. lib. F. Porro hanc rem omnium exquisitissime explanat Schiffordegerus d. lib. 1. tral. 17. queſt. 1. & seq. ubi argumenta contraria abunde conſutar. HARP.

(b) Ignoranter præteritus.) Sed an in præteritione poſtūmū ignoranter facta conſerventur legata in magna quantitate facta? dixi in coll. mea commun. opin. in verbo præterit. juv. n. 23. quod etiam notavi ſupra ſub q. 46. GIACH.

Sed quid, fi poſtūmū fit ignoranter præteritus? An & quatenus lecata, & alia in teſtamento diſpoſita, conſerventur, fi pater ignoranter poſtūmū præteritus, latifame explicat Thadeus Pifo lib. 1. ver. reſolut. cap. 12. nu. 4. rec. non Petrus Gillerius in diſ. authent. ex cauſa C. de liber. præterit. n. 10. & ſeqq. HARPER.

(c) Legata.) Ex quod teſtamento, in quo inſtitutio facta ſit ignoranter, inſtitutio ſuſtinetur etiam in re certa. Resolutio hujus queſtione pendet ex eo: an in inſtitutio in re certa fit loco hereditis vel legatarii. Nam ſi loco hereditis fit, inſtitutio facta de re certa non ſuſtinetur: fi vero loco legatarii, ſicut caſa legata (juxta communem opinionem: cui quid haec in parte deferendum fit, in praecedente queſtione artificius ſuſtinet) poterit, per aucten. ex cauſa. Cod. de liber. præterit. Circa quam rem ita quidem diſtinguendum existimat. Aut tamen qui inſtitutio eſt in re certa, & nullum alium hereditem habet: & tunc talis heres in re certa perinde eſt, ac ſi folius ſcripsit ſuſtinet heres: & ob id detracit rei mentione, heres in folium manet, ac per omnia loco hereditis habet. l. 1. ſ. fi ex fundo. 4. ff. de hereditib. inſtituenda. Ejusque ratio eft perficiua: quia * alia teſtatora decedebat pro parte teſtatus, & pro parte interſtatis, quod utopre absurdum, non eſt inſtitutio. 1. juv. noſtrum. 7. ff. de reg. juv. Aut plures heredes inſtituti ſunt, & ſinguli in certis rebus, nulla quota, vel hereditatis mentione habita: & tunc licet certi limites videtur acquirendas hereditatis assignati: attamen equaliter ſuccedunt, & res, in quibus ſunt inſtituti, pro legitimi habentur, id eſt, quilibet accipit ſuam rem, in qua eſt inſtitutio, tanquam preciūm: in reliqua autem bonis, equaliter ſuccedunt. l. quatuor. 9. ſ. de poſtūm. 13. & l. ex facto. 35. ſ. 1. ff. de hereditib. inſtituenda. Hocque ideo fit, ne in parte, cuius non eſt facta mentio, videatur teſtator inſtitutus, & in altera parte, cuius eft facta mentio, teſtator inſtitutus: quod non valer, ut oftenſum eft ex d. l. juv. noſtrum. 7. ff. de reg. juv. Sed * & in omni re recte interpretari debemus, ut magis ſubſtituat quam pereat. leg. quatuor. 12. ff. de reb. dub. 1. Aut denique quis inſtitutio eſt in re certa, & aliis in quota, ut ſimplificeret, ut ſi dicat teſtator: Titum in fundo inſtituo, Cajum autem in tercia parte, que ei quota, vel in rebus omnibus, quod eft ſimplificare inſtituire: & tunc inſtitutio in quota, vel ſimplificare, ut verus heres: alter vero nec proprie heres eſt: ſed medianum quandam, & nihilominus ſpecie conſtituit, que de utraque multa ſumit: quemadmodum poſt Bartolum a ſe citatum, id copioſius declarat Thadeus Pifo lib. ſecund. reſolut. c. 12. n. 24. cum ſeqq. item Michael Graffus lib. 1. recept. ſenten. ſ. inſtitutio. queſt. 22. n. 2. & ſeqq. HARP.

Q U A E S T I O L I I I .

S U M M A R I A .

E X C L A R O .

Inſtitutio facta in re certa an ſuſtinetur ex diſpoſitione Aut. ex cauſa.

E X A D D I T I O N I B U S .

- 1 Ecquid inſtitutio facta de re certa ſuſtinetur per diſpoſitionem auth. ex cauſa. C. de liber. præterit.
- 2 At. & quatenus inſtitutio in re certa ſit loco hereditis, vel legatarii.
- 3 Teſtator pro parte teſtatus, pro parte inſtitutus decedere nequit.
- 4 Omnes alium ſic interpretari debemus, ut magis valeat, quam pereat.

Si quia text. in d. Aut. dicit, quod teſtamento irritatur, quantum ad inſtitutioem, Quero, nunquid irritatur etiam inſtitutio facta in re certa? Refpo. quod quatenus talis inſtitutio ſapit vim legati, ſuſtinet ex diſpoſitione d. Autent. quatenus autem potest habere vim inſtitutiois, annulatur. Ita tenet Bartol. in d. Autent. ex cauſa, numero decimoquinto, & eſt communis opinio, ut dicit Alexander. in d. Autent. ex cauſa numer. ſepimo Rubens conf. 164. num. 6. Ideo ſi pater, præterito filio, inſtitutus aliquem in re certa, nullo dato coherede universalis, ille inſtitutus in re certa, habebit ſolummodo illam rem, in qua fuerit inſtitutus, quatenus autem poterit per ius acciſcendi habere reliquum hereditatis, non ſuſtinetur eius inſtitutio. Vide in hoc proposito, quando inſtitutio in re certa ſit loco legatarii, vel loco hereditis, que dicit ſup. ſ. Inſtitutio.

A D D I T I O N E S .

(a) **F**acta in re certa.) Item quod inſtitutio de re certa facta in teſtamento ratione præteritionis, vel exhalationis, fi faciat naturam universalis inſtitutiois, ex iure acciſcendi irriterit, fi naturam legati conſervet, commone etiam dicit Jacob. de S. George in d. Authent. ex cauſa, juv. n. 12. Et an inſtitutus in re certa habeat beneficium leg. fin. C. de edib. D. Adriat. toll. commun. dixi in coll. mea commun. opin. vobis. Inſtitutus, n. 1. dic at ibi. Ex nra. 2. dixi. An inſtitutio in re certa nullo dabo herede universalis, fi teſtator ex preſcrite prohibuit, ne ipſa inſtitutio trahatur ad alia bona, ſuccedat nequum in illa re certa, verum etiam in omnibus, quia teſtator non potest decedere ex parte teſtatus, atque pro parte interſtatis, ubi amplia-

Lib. III. ſ. Testam. Quæſt. L I V .

83

tur, & limittatur. Et n. 1. dixi commune eſt, quod inſtitutio in re certa non habet actions hereditarias active, & paſſive, & numero quarto communis dixi, quod inſtitutio in re certa, ſeu in quota, bonorum possit propria auctoritate apprehendere reliquum ſibi factum. Et n. 5. communis dixi, quod inſtitutio in re certa non habet ius acciſcendi inſtituto universali reputante. Item & quod potest propria auctoritate capere. GIACH.

Quero nunquid irritatur etiam inſtitutio facta in re certa?) Resolutio hujus queſtione pendet ex eo: an in inſtitutio in re certa fit loco hereditis vel legatarii. Nam ſi loco hereditis fit, inſtitutio facta de re certa non ſuſtinetur: fi vero loco legatarii, ſicut caſa legata (juxta communem opinionem: cui quid haec in parte deferendum fit, in praecedente queſtione artificius ſuſtinet) poterit, per aucten. ex cauſa. Cod. de liber. præterit. Circa quam rem ita quidem diſtinguendum existimat. Aut tamen qui inſtitutio eſt in re certa, & nullum alium hereditem habet: & tunc talis heres in re certa perinde eſt, ac ſi folius ſcripsit ſuſtinet heres: & ob id detracit rei mentione, heres in folium manet, ac per omnia loco hereditis habet. l. 1. ſ. fi ex fundo. 4. ff. de hereditib. inſtituenda. Ejusque ratio eft perficiua: quia * alia teſtatora decedebat pro parte teſtatus, & pro parte interſtatis, quod utopre absurdum, non eſt inſtitutio. 1. juv. noſtrum. 7. ff. de reg. juv. Aut plures heredes inſtituti ſunt, & ſinguli in certis rebus, nulla quota, vel hereditatis mentione habita: & tunc licet certi limites videtur acquirendas hereditatis assignati: attamen equaliter ſuccedunt, & res, in quibus ſunt inſtituti, pro legitimi habentur, id eſt, quilibet accipit ſuam rem, in qua eſt inſtitutio, tanquam preciūm: in reliqua autem bonis, equaliter ſuccedunt. l. quatuor. 9. ſ. de poſtūm. 13. & l. ex facto. 35. ſ. 1. ff. de hereditib. inſtituenda. Hocque ideo fit, ne in parte, cuius non eſt facta mentio, videatur teſtator inſtitutus, & in altera parte, cuius eft facta mentio, teſtator inſtitutus: quod non valer, ut oftenſum eft ex d. l. juv. noſtrum. 7. ff. de reg. juv. Sed * & in omni re recte interpretari debemus, ut magis ſubſtituat quam pereat. leg. quatuor. 12. ff. de reb. dub. 1. Aut denique quis inſtitutio eſt in re certa, & aliis in quota, ut ſimplificeret, ut ſi dicat teſtator: Titum in fundo inſtituo, Cajum autem in tercia parte, que ei quota, vel in rebus omnibus, quod eft ſimplificare inſtituire: & tunc inſtitutio in quota, vel ſimplificare, ut verus heres: alter vero nec proprie heres eſt: ſed medianum quandam, & nihilominus ſpecie conſtituit, que de utraque multa ſumit: quemadmodum poſt Bartolum a ſe citatum, id copioſius declarat Thadeus Pifo lib. ſecund. reſolut. c. 12. n. 24. cum ſeqq. item Michael Graffus lib. 1. recept. ſenten. ſ. inſtitutio. queſt. 22. n. 2. & ſeqq. HARP.

Q U A E S T I O L I V .

S U M M A R I A .

E X C L A R O .

- 1 Legata, ſeu fideicommissa universalia nunquid ſuſtinetur ex diſpoſitione Aut. ex cauſa.
- 2 Ex an ſubſtitutione pupillaris, vel exemplaria. Ex quid ſi facta ſuſtinet ipſi filio præteritus.
- 3 Ex legata facta ipſi filio præteritus.
- 4 Ex legata facta turpibus personis.
- 5 Ex quid de legatis factis in codicilli.
- 6 Ex an huiusmodi legata, que ſuſtinetur ex diſpoſitione d. Aut. ex cauſa, petantur ex teſtamento, vel tanquam ab inſtituto.

E X A D D I T I O N I B U S .

Item quid dicendum de legatis, que in ipſo teſtamento facta ſunt per teſtatorum turpibus, perfoniſ, nunquid & ipſa ſuſtinetur ex diſpoſitione D. Aut. ex cauſa? Refpo. quod non: & eſt communis opin. ut dicit Claud. in d. ſ. fin. 5. Gul. de Bepci. in 2. parte reperit. c. Raynūs. fol. 39. poſt nu. 66. Nam pupillaris ſubſtitutio conseruit favorem illius, cui facta eſt; merito ac eo non rumpitur. Secus ergo dicendum eft in vulgari ſubſtitutione, per quam directe ſucceditur ipſi teſtatori. Illa enim proculdubio irritatur, ſuſtinet & inſtitutio, alias hoc caſu diſpoſitio ipſius Aut. redditur eluſoria: quia ſubſtitutus vulgaris admittetur in defectum inſtituti: & filius præteritus adhuc remanetur excluditus.

Præterea quarto, nunquid ſuſtinetur etiam legata (e) facta ipſi filio præterito, vel exhereditato? Refpo. quod ſic. Ita tenet Bartol. in d. Aut. ex cauſa. nu. 19. & eſt communis opin. teſtator Rom. conf. 516. nu. 10. quem referit Goza conf. 49. n. 19. Cornel. conf. 62. col. 2. in litera F. lib. 2. Jaf. in d. Aut. ex cauſa. nu. 14. & ſeqq. Ripa in l. 2. poſt nu. 33. ff. de vulg. Jo. Nic. Arelat. in 2. conf. poſt poſt ill. de ſecup. 3. Qui enim proculdubio irritatur, ſuſtinet & inſtitutio, & ex cauſa diſpoſitio ipſius Aut. inſtitutio conseruit favorem illius, cui facta eſt; merito ac eo non rumpitur.

Secus ergo dicendum de legatis, que in ipſo teſtamento facta ſunt per teſtatorum turpibus, perfoniſ,

4 munquid fideicommissa universalia ſuſtinetur ex diſpoſitione Aut. ex cauſa. C. de liber. præterit. remifſio.

2 An ſubſtitutione pupillaris, & exemplaria valeant, remifſio.

3 Quo iure legata, que ſuſtinetur ex d. Aut. ex cauſa, petantur ex teſtamento, vel ab inſtituto.

Sed pone, teſtator fecit codicillo, in quibus multi

legata fecit diversis personis: deinde condidit teſta-